

OGRODY ZABYTKOWE WOJEWÓDZTWA RZESZOWSKIEGO

Miejscowość Słocina

Powiat rzeszowski gm. Rzenów

TOWARZYSTWO PRZYJACIÓŁ NAUK W PRZEMYSŁU

Seksja Przyrodnicza

Opracował Dr Jerzy Piórecki

Dokumentacja fotograficzna Janusz Wojciechowski

Rok wykonania dokumentacji 1973

Miejsce przechowywania dokumentacji
Towarzystwo Przyjaciół Nauk w Przemyśle Urząd Wojewódzki
w Rzeszowie — Biuro Dokumentacji Zabytków Ministerstwo Kul-
tury i Sztuki w Warszawie — Zarząd Ochrony Zabytków

SIP Przem 2747-75 1000 Fp 46-214

1790
87 29 902
zob. 62 78

ARCHIWUM
OŚRODEK OCHRONY
ZABYTKOWEGO KRAJOBRAZU
ul. Szwoleżerów 9 tel. 621 62 41 w. 244

Nr inw. 1790

Nr inw. 1790
BIBLIOTEKA
Zarządu Ochrony i Konserwacji Zespołu Pałac.-Ogród.
Muzeum Narodowego w Warszawie
ul. Szwoleżerów Nr 9. tel. 29-67-78

1790

METRYCZKA PARKU – OGRODU

1	Adres	miejscowość (dzielnica, ulica nr posesji) RZESZÓW ul. Powstańców Śląskich Skocina		Urząd gminy Skocina	powiat Rzeszów	województwo rzeszowskie
2	Nazwa parku	aktualna Park podworski		dawna		
3	Rodzaj parku i stan jego zachowania	Park krajobrazowy w stylu angielskim z początku XIXw., przebudowany na przełomie XIX i XX w. Stan zachowania dobry				
4	Czas powstania	Ogrody założone przypuszczalnie w I poł. XVIII w. następnie przebudowane w pocz. XIX w. Ogrody krajobrazowe w stylu angielskim				
5	Położenie parku	Obszar parku obejmuje teren równinny położony na niżu sandomierskim				
6	Powierzchnia parku	ogółem ha 7	w tym wód w ha 0,60 czy są na niej budynki i jakie Dwór mur. z końca XVIII w. lub pocz. XIX wieku Rzadówka 1 poł. XIXw. spichlerz i obora oraz dom ogrodnika z 1 poł. XIX wieku			
7	Użytkownik parku	Państwowy Dom Dziecka				
8	Czy jest w rejestrze	data i nr rejestru 12.X.1948 nr.1 2, IKS, III B-5-7-48 13-ZP z 12.10.1948 park 335 z 18.08.1888 zesp. dworski: dwór, rzadówka,				
9	Istniejące dokumentacje (data i autor) ARCHIWUM OŚRODEK OCHRONY ZABYTKOWEGO KRAJOBRAZU ul. Szwoleżerów 9 tel. 621 62 41 w. 244 Nr inw. 1790	pomiar sytuacyjno-wysokościowy		inwentaryzacja zieleni domki w parku, spichlerz, obora, kapliczka w Floriane A-180 z P.M. 2000		
		studium historyczne		założenia techniczno-ekonomiczne		
		techniczne, branżowe dokumentacje i ekspertyzy				
10	Przeprowadzone dotychczas remonty	Prowadzone były w rzadówce, pałacu oraz pawilonie parkowym. Obejmowały także przebudowę podjazdu pod dwór /umocnienie nawierzchni/ Wykonanie ogrodzenia parku.				

Słocina

1. Poczta Słocina
Urząd Gminny Słocina
Powiat Rzeszów
2. Park podworski
3. Park podworski
4. Ogrody założone przypuszczalnie w I poł. XVIII w. następnie przebudowane w pocz. XIX w. Ogrody krajobrazowe w stylu angielskim.
5. Obszar parku obejmuje teren równinny położony na niżu sandomierskim.
6. Powierzchnia parku obejmuje 7 ha łącznie ze stawami ale bez ośrodka gospodarczego oraz XIX-wiecznych ogrodów warzywnych
7. Użytkownik : Państwowy Dom Dziecka
8. Park ~~jest~~ jest ujęty w rejestrze ogrodów zabytkowych woj. rzeszowskiego. /12 X.1948 Nr.1 2, LKS, III B-5-7-48
9. Brak dokumentacji.
10. Prace konserwatorskie prowadzone były w rządówce, pałacu oraz pawilonie parkowym ~~obiekty~~ obiekty pochodzą z pocz. XIX w. Prace konserwatorskie obejmowały także przebudowę podjazdu pod dwór /umocnienie nawierzchni/

I. Krótka analiza historyczna

1. Ewolucja układu przestrzennego.

Ogrody krajobrazowe w stylu angielskim o jednolitym rozplanowaniu zachowane w granicach planu pochodzącego z poł.XIX w. z wyjątkiem części ośrodka gospodarczego, który uległ poważnym przekształceniom.

2. Słocina 1.849. Plan ogrodów. Fotokopia planu katastralnego.

Zawiera oznaczenie dworu, ośrodka gospodarczego, głównych dróg dojazdowych wraz z podjazdem pod dwór, dróg spacerowych, stawów oraz ogrodów użytkowych tj. warzywnika i sadu owocowego.

3. Właściciele.

II. Charakterystyka stanu istniejącego.

1. Układ przestrzenny.

Układ przestrzenny zachowany zgodnie z planem pochodzącym z poł.XIX w., większość drzewostanu pochodzi z II poł.XIX w. oraz z pocz.XX w. W latach 70-tych XX w. przecięte zostały tzw. kolano dolnego stawu drogą a szutką biegnącą do Rzeszowa /por.ryc.2 i 3/, nadto zasypane zostały częściowo stawy dolne oraz zniwelowany teren w najbliższym ich otoczeniu /wysypiska śmieci itp./. Największe zmiany nastąpiły w otoczeniu najbliższego ośrodka gospodarczego. W układzie kompozycji roślinnych naruszone zostały główne osie widokowe rzędowymi nasadzeniami zwłaszcza klonem, jesionem, lipą oraz szpalerowymi nasadzeniami z morwy białej, a także licznymi parkanami z siatki przedzielającymi w sposób sztuczny wnętrza parkowe. W składzie florystycznym obok dominujących gatunków krajowych rosł tu do niedawna jeden z najokazalszych w woj.rzeszowskim tulipa-

panowców, po którym zachowało się kilka młodych okazów odroślowych. Rośnie nadto platan klonolistny, iglicznia trójcierniowa, orzech czarny, dąb czerwony, sosna czarna i wejmutka oraz duże skupienie kasztanowca drobnokwiatowego. Pomimo dużego ubytku w drzewostanie układ kompozycji roślinnych jest zachowany w stanie dobrym. Sieć dróg parkowych mało czytelna w terenie. Drogi główne jak już wspomniano zachowane zgodnie z planem z połowy ubiegłego wieku. Park ogrodzony siatką drucianą.

Układ przestrzenny współczesny podany jest na szkicu terenowym /ryc.4/.

Szocina

Inwentaryzacja dendrologiczno-fitosocjologiczna

Powierzchnia 7 ha

Typ gleby

Pokrycie 70 %

A 1. Grab pospolity	1.5	340 cm
Jesion wyniosły	1.1	P, 460 cm
Klon polny	1.1	
Lipa drobnolistna	1.3	
Lipa szerokolistna	1.1	
Brzoza brodawkowata	+	
Czeremcha	+	
Dąb szypułkowy	+1	
Grochodrzew	+1	
Kasztanowiec zwyczajny	+1	
Topola balsamiczna	+	
Buk pospolity	R	
Dąb czerwony	R	/ 2 okazy/
Orzech czarny	R	
Platan klonolistny	R	dwupienny, 230 cm
Wierzba krucha	R	
Sosna wejmutka	R	
Sosna zwyczajna	R	
Tulipanowiec amerykański	R	/pień 300 cm, okazy odrosłow
Topola biała	+1	P, 460 cm.
<i>Yglicznia Trójcierniowa</i>	R	
A 2. Bez czarny	1.5	
Klon polny	1.5	
Topola balsamiczna	1.5	
Czeremcha pospolita	+1	
Chmiel pospolity	+	
Grab pospolity	+	
Grochodrzew	+	
Jesion wyniosły	+	
Klon zwyczajny	+	
Wierzba ?	R	
Topola biała	R	
Tawuża pospolita	+	
Lilak pospolity	+	
Kasztanowiec drobnolistny	R	
<i>drobnolistny</i>		

3. Analiza stopnia zachowania układu zabytkowego.

Słocina 1849-1973.

1. Pałac z pocz.XIX w.
2. Oficyna mieszkalna tzw. rządówka /z XIX w./
3. Pawilon parkowy
4. Ośrodek gospodarczy
5. Sta w dolny częściowo zasypaną przez który poprowadzono skrót drogi
6. Ogrody warzywne zamienione częściowo na działki budowlane
7. Byłe ogrody użytkowe /sad owocowy/ częściowo czytelny w terenie
8. Tulipanowiec a merykański
9. Platan klonolistny
10. Skupienie kasztanowca drobnokwiatowego
- 11 . Ośrodek gospodarczy zniszczony po 1945 r.
- 12 . Iglicznia trójcierniowa
13. Dąb czerwony
14. Orzech czarny
15. Sosna wejmutka
16. Buk pospolity

S z o c i n a

Diagram wartości

1. Założenia przestrzenne zachowane	10
2. Założenia przestrzenne o znaczeniu historycznym	10
3. Założenia wodne istniejące	10
4. Założenia wodne o znaczeniu historycznym	10
5. Założenia ziemne o znaczeniu obronnym /zachowane/	0
6. Założenia ziemne o znaczeniu historycznym	0
7. Wartość krajobrazowa ogrodów	10
8. Otoczenie krajobrazowe ogrodów	3
9. Wartość zachowanego drzewostanu	10
10. Udział gatunków obcych	5
11. Zachowany układ kompozycji roślinnych o znac.historycz.	10
12. Dwory i inne budynki o znaczeniu historycz.-architek.	10
13. Drzewa pomniki	4
14. Drzewa i inne gatunki o znaczeniu hodowlanym	6
15. Zachowany układ sieci drogowej	4
16. Czytelne ślady sieci drogowej	6
17. Zachowane ogrody użytkowe /warzywniki i sady owocowe/	10
18. Zachowany układ przestrzenny ogrodów warzywnych	0
19. Zachowane resztki leśne	0
20. Dąbrowy o pochodzeniu naturalnym	0
21. Związek z postaciami historycznymi	0
22. Adaptacja terenu pod nowe budownictwo	10
23. Rzeźba parkowa	0

Razem pkt.

128

4. Rola obiektu w krajobrazie.

Obszar parku położony jest w strefie podmiejskiej w zasięgu komunikacji miejskiej. Spełnia ważną funkcję rekreacyjną i krajobrazową /położony jest w centrum zwartej zabudowy wsi/.

III. Wnioski

1. Granica ścisłej ochrony konserwatorskiej oraz strefa ochrony krajobrazowej zamieszczone zostały na ryc. 3. Do ścisłej strefy ochrony ~~krajobrazowej~~ ^{parku} włączony został park właściwy tj. w granicach starodrzewia. Do strefy zaś ochrony krajobrazowej obszar pól ornych z uwagi na główne osie widokowe parku. Pozostałe obszary przyległe do parku a zwłaszcza były ośrodek gospodarczy nie został ujęty z uwagi na daleko idącą urbanizację.
2. Obszar parku w granicach ścisłej ochrony konserwatorskiej zachować jako tzw. powierzchnie niezmienne.
- Teren parku zwłaszcza wzdłuż nowowyprowadzonej drogi /ryc.3/ należy odgrodzić, następnie zamknąć drogi przejazdowe przez teren parku jak również liczne skróty piesze
- Za przestać zasypywania stawów oraz zmiany linii brzegowej, nadto wywożenia gruzu i śmieci oraz innych odpadów przemysłowych i gospodarczych na teren parku.
- Starodrzew wymaga pilnych prac konserwatorskich zwłaszcza oczyszczenia suszu itp.
- Rzędowe nasadzenia na terenie osi głównych oraz płaszczyzn trawników należy usunąć
- Duże skupienie kasztanowca drobnokwiatowego wymaga odsłonięcia
- Młode tulipanowce pochodzące z odrośli wymagają prac pielęgnacyjnych jak zabezpieczenia szyjki korzeniowej oraz pnia po wyciętym tulipanowcu.
- Topole czarne wysadzone na osi głównej pałacu wymagają usunięcia

- Płyta betonowa przed lewym skrzydłem pałacu wymaga zasłonięcia i niskimi nasadzeniami
- Od strony budynków gospodarczych należałoby odsłonić park szpalerami

3. Wykonać pomiar sytuacyjno wysokościowy. wraz z inwentaryzacją s zczegółową drzewostanu.

- Studium historyczne ogrodów
- Projekt techniczny ogrodzenia parku, oświetlenia, konserwacji układu wodnego oraz sieci drogowej.
- W planie nowych nasadzeń należałoby uwzględnić większą ilość krzewów zwłaszcza gatunków szpilkowych.

IV. Wykaz rycin i dokumentacja fotograficzna.

Ryc. 1 Słocina 1849. Plan ogrodów. Fotokopia planu katastralnego

Ryc. 2 Słocina 1849-1973. Przemiany układu przestrzennego

Ryc. 3 Słocina 1849-1973. Granica ścisłej ochrony konserwatorskiej
oraz strefa ochrony krajobrazowej

Ryc. 4 Słocina 1974. Szkic terenowy układu przestrzennego

Ryc 5. Szocina 1975. Główna brama wjazdowa do parku

Ryc 6. Szocina 1975. Fragment parku od strony elewacji frontowej dworu.

Ryc 7. Szocina 1975. Centralna część parku

Ryc 8. Szocina 1975. Dwór od strony elewacji ogrodowej . W pobliżu Gwo-ru niewłaściwe nasadzenie topolowe. Po prawej stronie pień starego tulipanowca /na pniu widoczne są 2 odrosłowe młode okazy tulipanowca/.

Ryc 9. Szocina 1975. Centralna część parku - w środku żółty platowiec amerykański w głębi okazała sosna wejmutka. Nadto parkan sztucznie przecinający park /najbliższe otoczenie dworu/.

Ryc 10. Szocina 1975. Centralna część parku wraz ze starodrzewiem

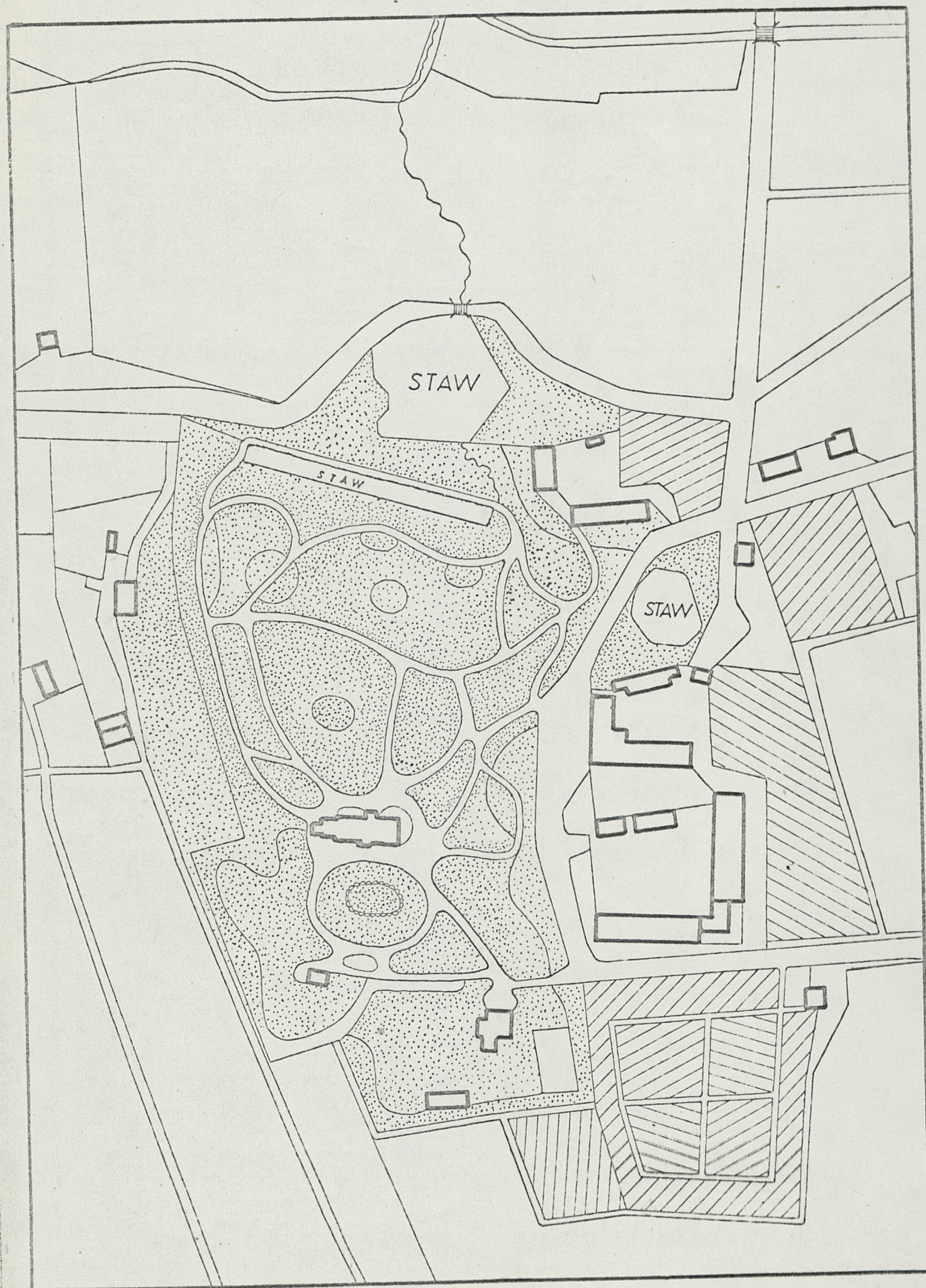
Ryc 11. Szocina 1975. Aleja wzdłuż byłych ogrodów użytkowych oraz ośrodka gospodarczego /po prawej stronie, po lewej stronie park/

Fot. Janusz Wojciechowski. Negatywy w posiadaniu TPN w Przemyśle

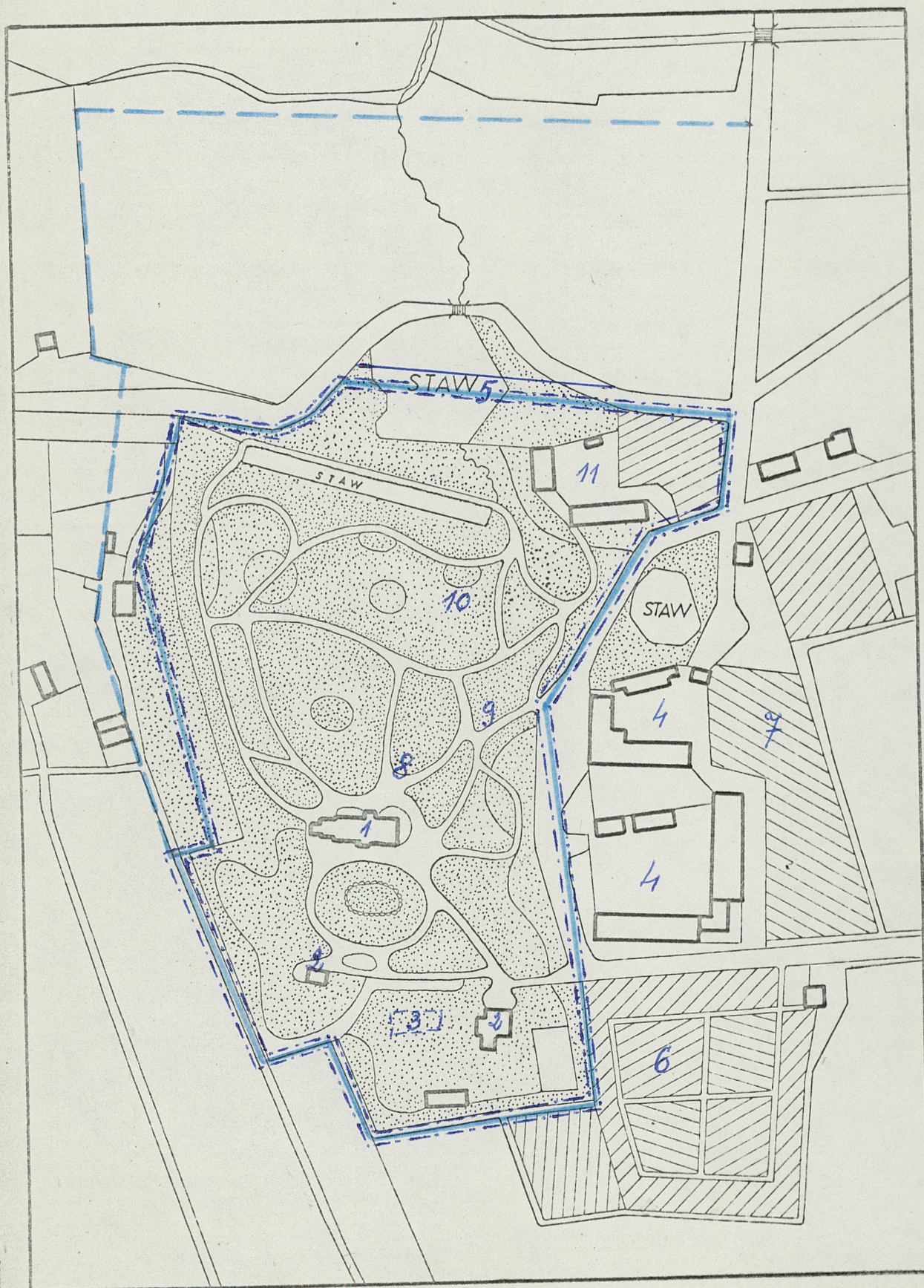
Ryc.1

SŁOCINA 1849r

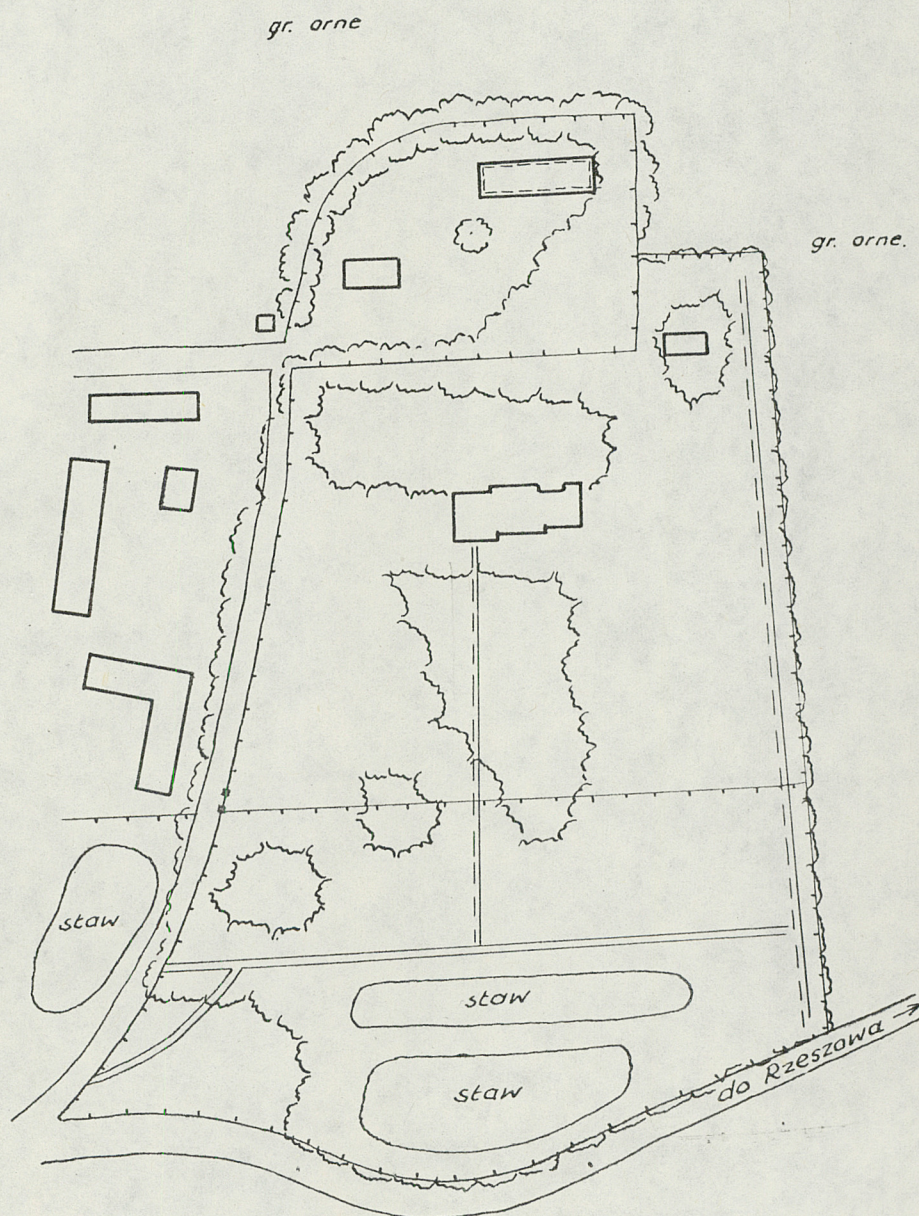

Ryc. 2

SŁOCINA 1849r

SŁOCINA 1974

Ryc 4

Rye.5

Rye. 6

Rye. 7

Rye. 8

Ryc. 9

Rye. 10

Rye. 11